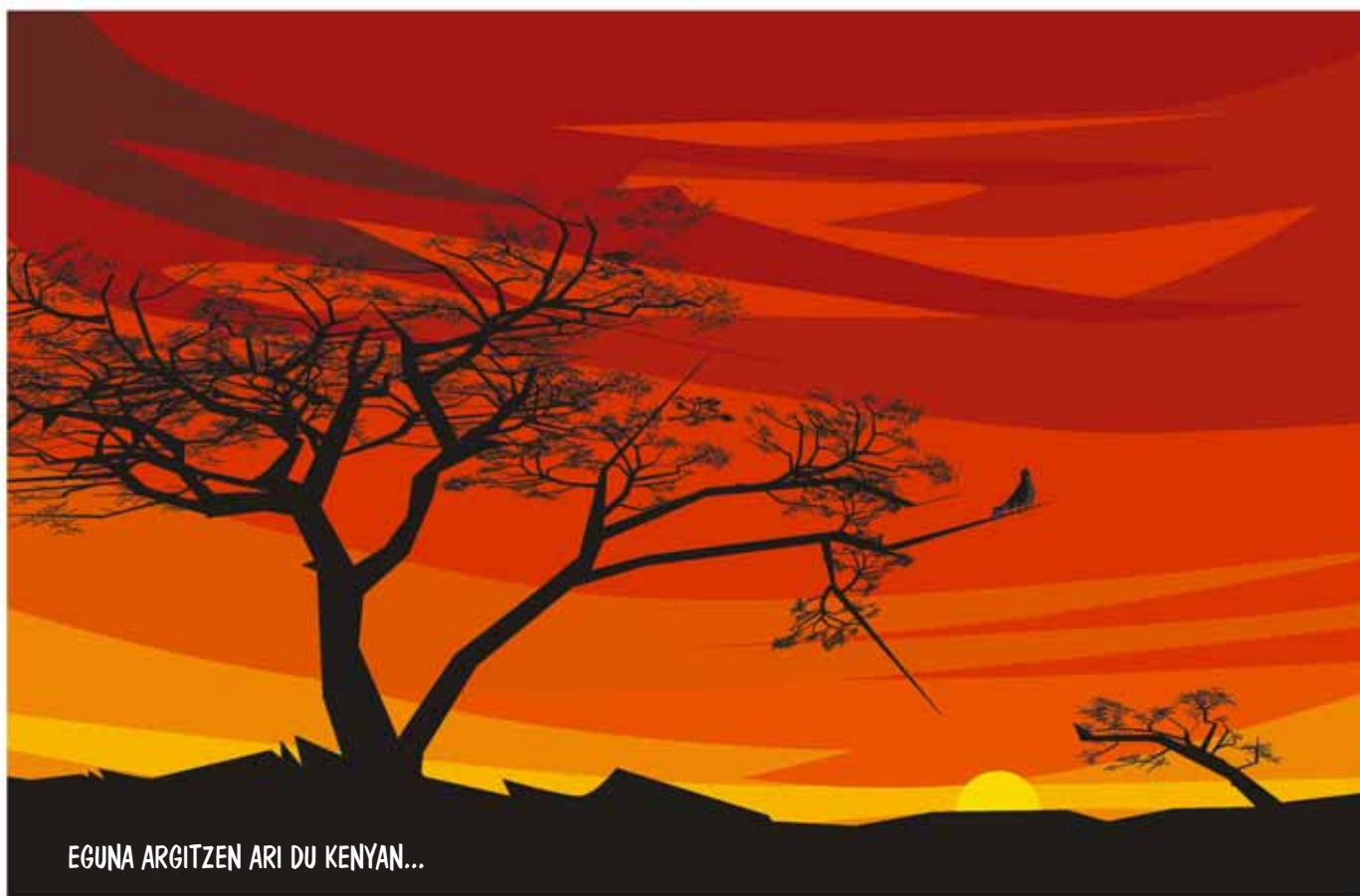

1B **1.- Eguna argitzen ari du**

Hona hemen komikian irakurri berri dituzun hainbat esaldi. Arretaz irakurri:

Eguna argitzen ari du Kenyan
Argitzen ari du gailur altuetan
Argitzen ari du ibar sakonetan
Argitzen ari du kostaldean

Beste zenbait adibide eskaini nahi dizkizugu:

Oraindik ez du argitu eguna
Eguna zabaltzen duenean aterako gara mendi aldera
Udan goiz argitzen du
Eguntzen duenean esnatzen naiz beti
Argitzen duenean hasten da oilarra kantari

Adibideak irakurrita, osatuko al duzu hutsuneetan falta den informazioa?

Amanecer/Faire jour: Euskaraz, eguna _____, eguna _____, edo _____ esaten da.

Aditz laguntzailea, beti da _____ eta ez **da**.

1A **2.- Non argitzen du eguna?**

Hainbat leku aipatzen dira komikian. Lotuko al dituzu tokiak eta itzulpenak?

1.- Gailur altuetan	a.- en los profundos valles/dans les vallées profondes
2.- Ibar sakonetan	b.- en la costa/au bord de la mer
3.- Kostaldean	c.- en las altas cimas/dans les hauts sommets

3 **3.- Sinonimoen bila**

Esaldi hauetan beltzez dauden hitzak ordezkatu itzazu, beti ere esanahia mantenduz.

- Entzun ezazu **kostaldean akitzen** diren **uhinen kexa**
- Haizeak **iraganeko zurrumurruak** dakarzkigu, **aspaldikoak**
- Atzean utzi genituen miseria **gorrien garaiak** eta **esperantzazko geroa**

1A **4.- Ziklozirku, Kenyan**

Galderei erantzun:

1.- Noiz azaldu zen gaztea Kenyan?	2.- Nolakoa zen goizalde hura?

1A **5.- Nolakoa da Ziklozirku?**

Ziklozirkuren biñetari erreparatu eta idatz ezazu nolakoa den gaztea: nola dagoen jantzita, ze itxura duen, ze jarrera, non dagoen...

.....

.....

.....

2. atala: Hasiera batean, zuhaitzak hitz egiten ziola usfe bazuen ere, laster ezagutuko du Msifuk Ziklozirkus, zuhaitzetik erori eta lurrera iristen denean, hain zuzen ere.

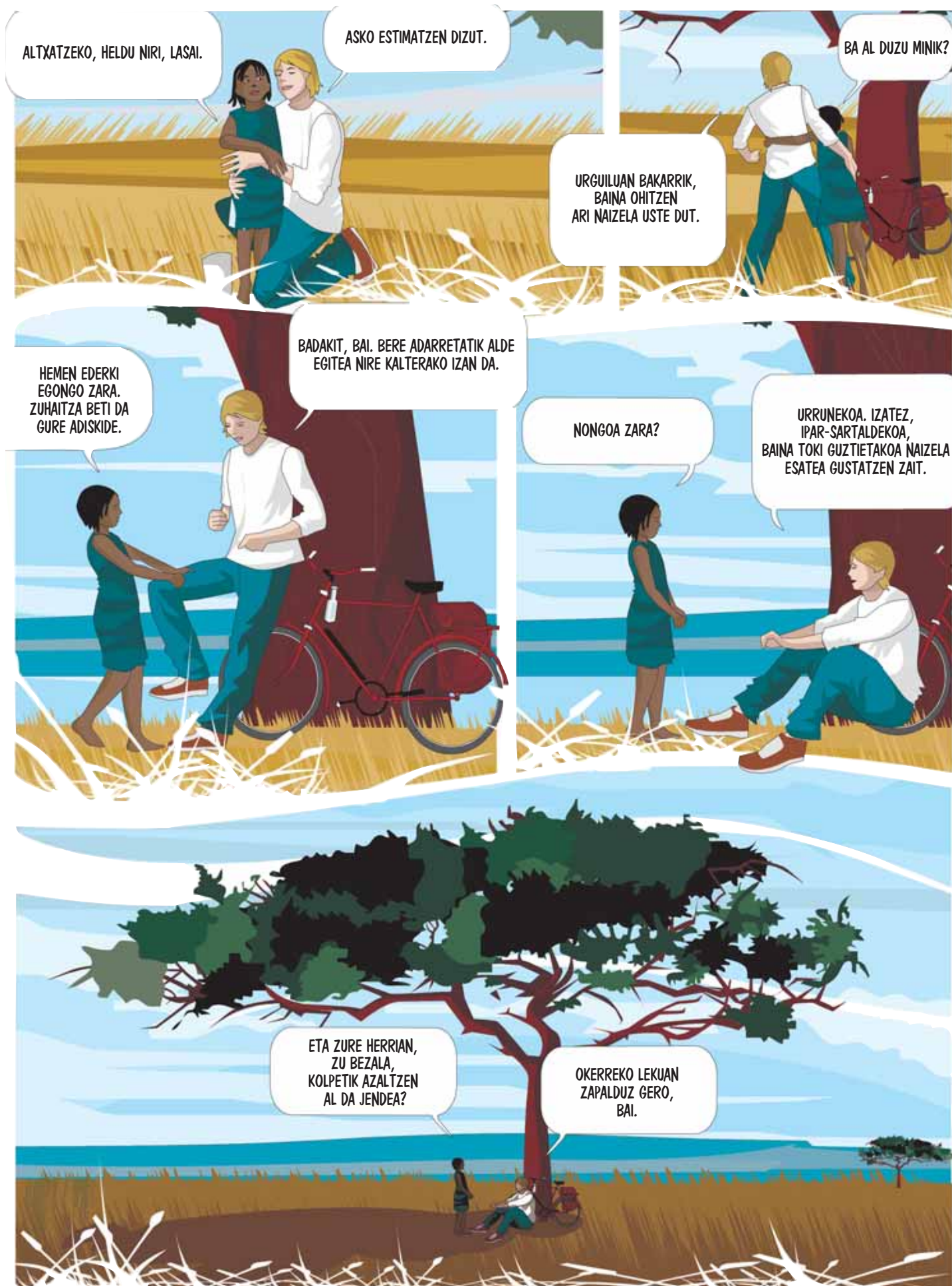
Marrazkiak: Josema Carrasco
Gidoia: Joseba Gomez

ORAINXE JAITSIKO NAIZ.

OSO-OSO ONDO, LASAI.

1A **1.- Egarrria ase du Msituk**

Ur bila joan da Msitu eta egarri zenez, ura edan eta haxe esan du: **Ze ur ederra!**

Ezagutzen al duzu egoera honetan esateko moduko beste esaldirik? Hemen dituzu aukera batzuk. Irakurri eta esan zein diren zuzenak:

- a.- Bai ur ederra!
- b.- Eder askoa da ur hau!
- c.- Bai ederra, ura!

1B **2.- Emango?**

Norbaiti zerbait eskatzeko molde bat baino gehiago dago, baina asko entzuten den bati erreparatu nahi diogu, irakur itzazu adibideok:

Aizu, Mertxe, boligrafo bat behar dut. Emango?
Nik ez dut ogitartekorik ekarri. Zurea emango?

Zure ustez, zuzenak al dira?

Zalantzarik baduzu, jo komikira eta irakur ezazu nola eskatu dion ura Ziklozirkusek Msituri.

1B **3.- Heldu**

Msituk heldu aditza erabiltzen du: “heldu niri” esaten du. Zure ustez, zuzenak al dira esaldi hauek?

- 1. *Heldu hau, nik ezin dut eta.*
- 2. *Hel nazazu, erori egingo naiz eta!*
- 3. *Heldu du besotik, ez hankatik.*

Zure ustez, zuzenak ez badira, zuzen itzazu:

- 1.-
- 2.-
- 3.-

2 **4.- Beste era batera esan**

Komikian irakurri ahal izan dituzun hainbat esaldi ekarri ditugu hona, beste era batera idatz ditzazun. Ahal den neurrian, esanahia mantentzen saia zaitez:

1.- Ba al duzu minik?

.....

2.- Asko estimatzen dizut.

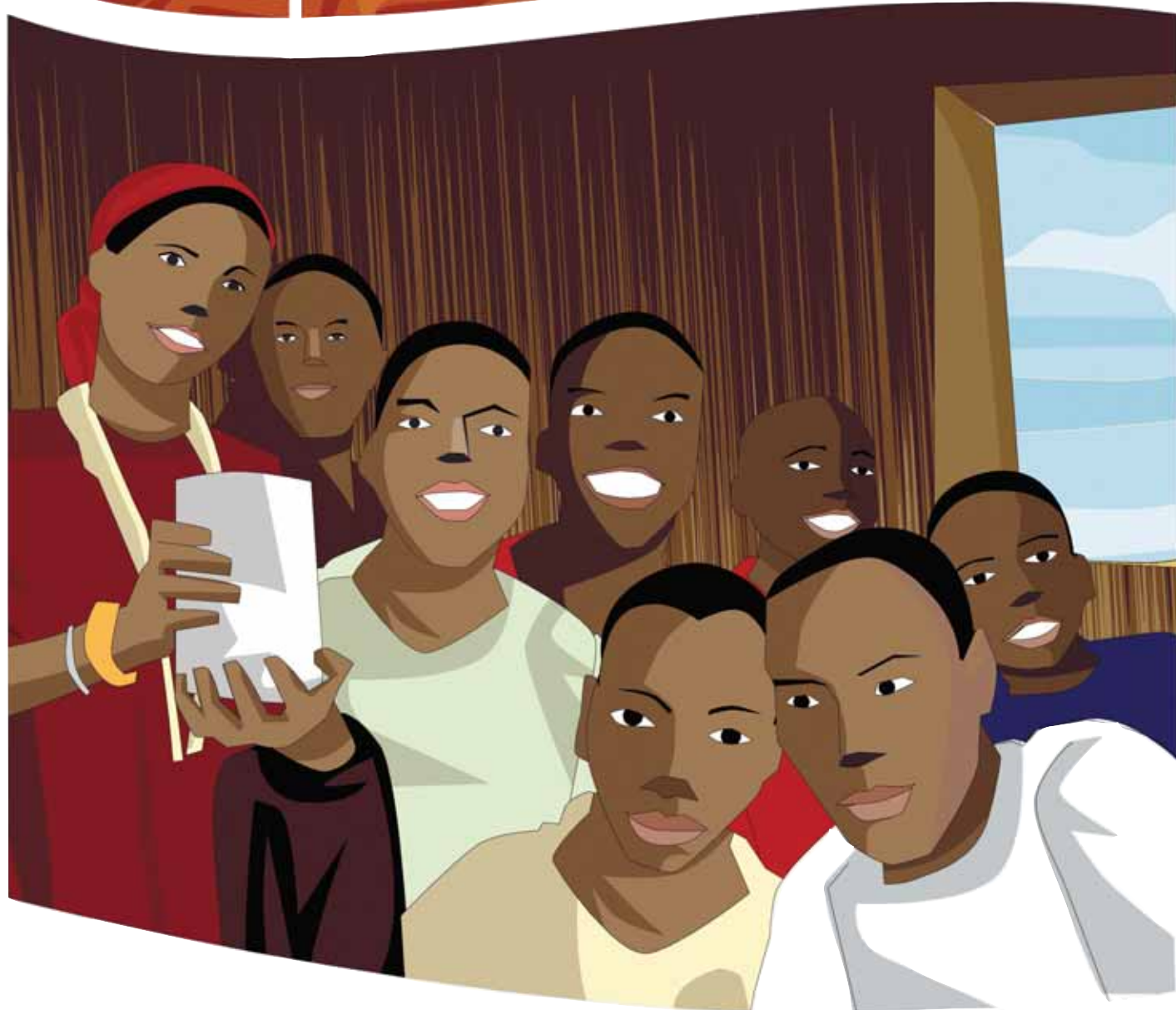
.....

3.- Zuhaitzaren adarretatik alde egitea nire kalterako izan da.

.....

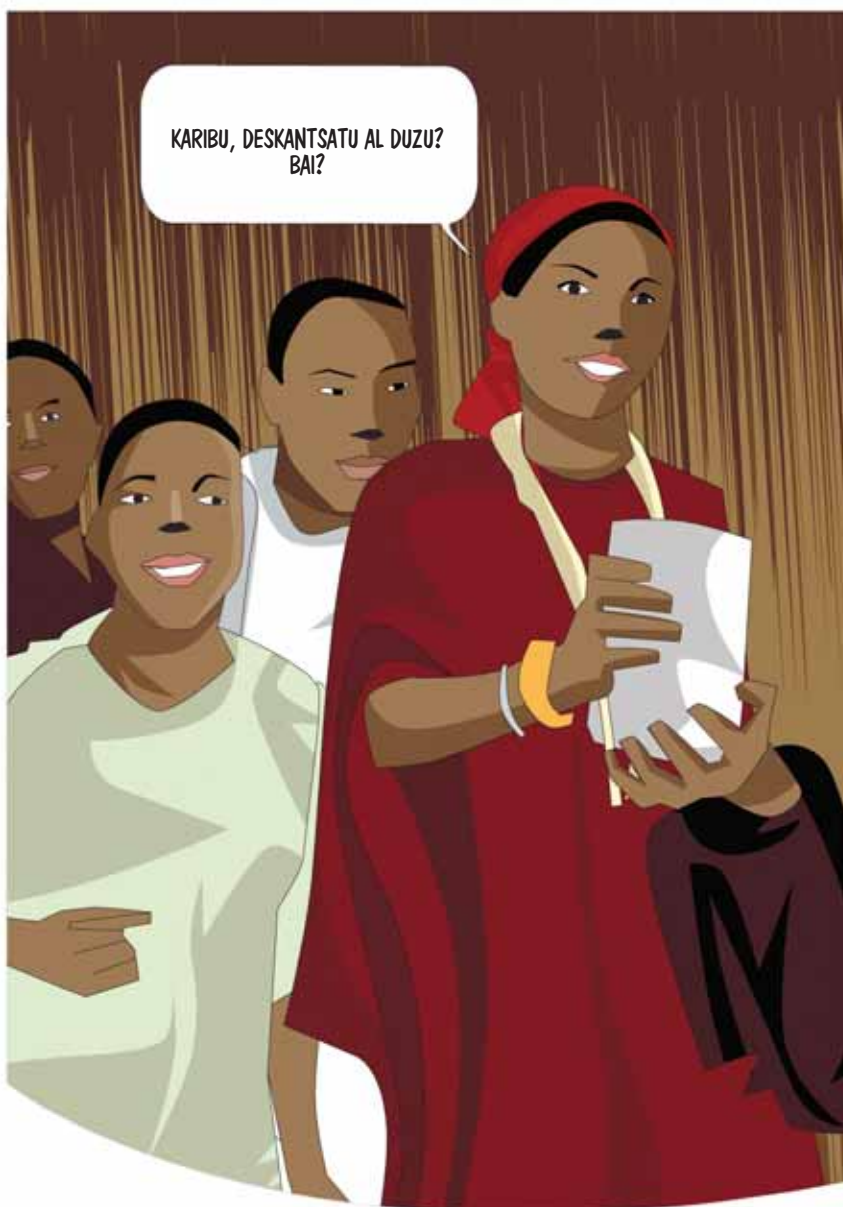
4.- Okerreko lekuan zapalduz gero, kolpetik azaltzen da jendea.

.....

ZUEK LAGUNDU ZIDAN TXIKITXOAREN
FAMILIA IZANGO ZARETE. MILA ESKER
ZUENEAN HARTZEAGATIK.

KARIBU, DESKANTSATU AL DUZU?
BAI?

BAI, ETA BANUEN BEHARRA.
ZARTAKO EDERRA IZAN ZEN.

JA, JA,
JA

Jl, Jl,
Jl

JO, JO,
JO

2 1.- Ziklozirkus esna dago

Komikian, Ziklozirkus esnatu egingo da zenbait denbora lo eman ondoren. *Esna izan/egon/ibili* eta *Esnatu* aditzaren adiera ezberdinak aztertzeko tarte hartuko dugu.

Ikus adibideak:

1. *Gaua esna igaro zuenez, nekatuta sentitu zen hurrengo egunean.*
2. *Zure lankide horrek esna ditu beti belarriak eta esaten dugun guztia entzuten du.*
3. *Esna ibili beharko dugu, gu konturatu gabe izena emateko epea buka ez dadin.*
4. *Goizero-goizero seietan esnatzen da Josune, zazpietarako iritsi behar du eta lantokira.*
5. *Gaur egungo neskak garai batekoak baino lehenago esnatzen direla diote adituek.*
6. *Mirenek, haurra izan eta berehala nabaritu zuen bularrak esna zituela.*

Hona hemen txertatu behar dituzun azalpenak, nor bere tokian kokatuz:

Esnez bete
Itzarri
Erne egon, zelatan, inguruko guztia entzunez
Arreta jarri, erne egon
Azkartu/bizkortu/ernatu
Lorik egin gabe/lo egin ezinik/begirik bildu gabe

Esna igaro

Belarriak esna eduki

Esna ibili

Esnatu

Bularrak esnatu

2 2.- Zuenean

Hauxe esaten dio Ziklozirkusek Msituren familiari: “Mila esker zuenean hartzeagatik”

Zer esaldi da aurrekoaren pareko?:

- a.- Mila esker zuen etxeko bat bezala hartzeagatik
- b.- Mila esker zuen etxean hartzeagatik
- c.- Mila esker hain une egokian hartzeagatik.

1B 3.- Ezer ez

Baten bat ate joka ari dela konturatuko dira halako batean. Msitu da, lore batzuk dituela. Etxekoen galdera, hauxe: “Ezer ekarri al diozu gure lagunari, Msitu?”

Jakin badakigu zail samarra dela zenbaitetan *ezer/zerbait/ezer (ere)* ez behar bezala bereiztea, baina horren inguruan jarri nahi zaitugu lanean. Irakurri esaldiok eta bete hutsunea forma egokia aukeratuz:

Ezer (ere) *zerbait* *ezer (ere) ez*

- 1.- Nik ez nion Mikeli oparitu, baina Josuk bai, erosi zion.
- 2.- esaten ez badidazu, aurrera jarraituko dut nik.
- 3.- Zuri esan al dizu Elenak? Niri,
- 4.- Nik uste dut egin behar dugula egoera konpontzeko.
- 5.- Gizon batzuek ez dakite haurren zaintzari buruz. Hobe lukete ikastea!
- 6.- Oraindik ez didazu erantzun, neska. Noiz jakingo dut?
- 7.- Entzun ondo, zuk ezin duzu egin, ez da eta zure kontua!
- 8.- Goseak al zaude? jan nahi al duzu?
- 9.- Zure lagunek ez zuten ulertu.
- 10.- Guk ez dugu egin, beste batzuk izan dira.

... EGUERDIKO BRISA LEUNA, ADABURU ALTUAK ASTINTZEN DITUENA...

... LORE HAUEN USAINA...

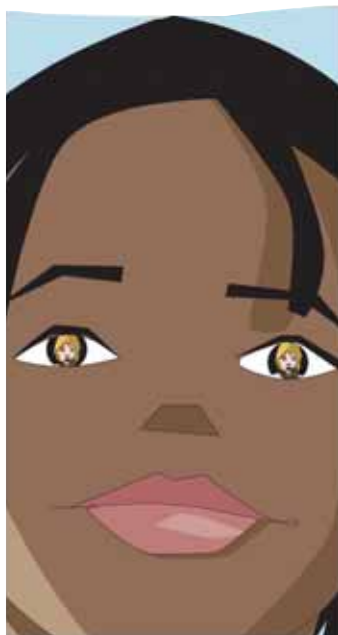
... ARIMAREN ZELAIETAKO URAREN JARIO LIBREA.

... GAILURRA ZAPALDU ETA ORAINDIK GORAGO JOAN NAHI DUEN
IBILTARIAREN NAHIA.

... ZEURE BURUA BEGIRADA XALO
BATEAN IKUSTEA, MOMENTU HORI
BUKATZERIK NAHI EZ DUZULARIK...

... BIZITZAN EZER HOBERIK EZ DELA
BADAKIZU ETA.

ASANTE SANA.

ASANTE SANA, ORDUAN.

UR EDERRA DA BENETAN!

ZUHAITZEN AMAREN BERRI EMANGO DIDAZUE?

HORIxE BAIETZ, RAFIKI.

ZUHAITZEN AMA...

2

1.- Lore hauen usaina...

Ziklozirkusek loreak usaindu dituenean hainbat gauza etorri zaizkio burura.

Lore hauen usaina da...

Eguerdiko brisa leuna, adaburu altuak astintzen dituena

La suave brisa del mediodía que zarandea las altas copas de los árboles

La douce brise de midi qui secoue les hautes têtes des arbres

Arimaren zelaletako uraren jario librea

El flujo libre del agua de las praderas del alma

Le flux libre de l'eau des prairies de l'âme

Gailurra zapaldu eta oraindik gorago joan nahi duen ibiltariaren nahia

El deseo del caminante que ha coronado la cima y todavía quiere ir más arriba

Le désir du marcheur qui a couronné le sommet et veut aller encore plus haut.

Zeure burua begirada xalo batean ikustea, momentu hori bukatzerik nahi ez duzularik, bizitzan ezer hoberik ez dela badakizu eta

Verte a ti mismo/a en una mirada afable, deseando que ese momento no acabe nunca porque sabes que no hay nada mejor en la vida

Se voir soi-même avec un regard aimable, tout en désirant que ce moment-là ne s'achève jamais parce que tu sais qu'il n'y a rien de meilleur dans la vie

Aurreko esaldiak kontuan hartuta, lot itzazu hitz hauek eta beren itzulpenak behar bezala, beheko hitzak erabiltita, zerrenda osatuz:

EUSKARAZ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

GAZTELANIAZ

Mirada afable
Flujo
Zarandear
Cima
Pradera
Suave
Alma
Caminante

FRANTSESEZ

Regard aimable
Flux
Secouer
Cime
Prairie
Douce
Âme
Marcheur/euse

Leuna, Arima, Jariora, Astindu, Zelaia, Gailurra, Ibiltaria, Begirada xaloa

1A

2.- Zuhaitzen ama

Zuhaitzen ama nor den azaltzeko eskatu dio Ziklozirkusek lagunetako bati. Zer uste duzu zuk kontatuko diola honek? Idatzi ezazu zure ustea.

Galdetzeko, egitura hau erabili du Ziklozirkusek:

Zuhaitzen amaren berri emango didazue?

Molde hori bera erabiliz, osa itzazu hurrengo esaldiak:

Adibidea

1.- Bere ezkontza eman zidan atzo Alaznek.

Bere **ezkontzaren berri** eman zidan atzo Alaznek.

2.- Itxaron pixka batean, zerbait eman behar dizut eta.

3.- Lantegiaren egoera emango zigula agindu zigun ugazabak.

4.- Azken ikerketak jaso genuen adituaren hitzaldian.

5.- Mexikoko gertakariak izateko, egunkarietara jo behar izan dugu.

EZ DAGO ZUHAITZIK, HAIZEAK ASTINDU
EZ DUENIK, ETA AMARI EKAITZEK ERASO
ZIOTEN.

BAINA ZUTIK
IRAUN ZUEN.

KENYA AFRIKAREN KUTTUNA
DELA DIOTE, ETA AMA KENYAREN
BIHOTZA DELA ESANGO NUKE.

EGUN BATEAN, ETXEKO BARATZEAN ZAZPI
ZUHAITZ LANDATZEA ERABAKI ZUEN...

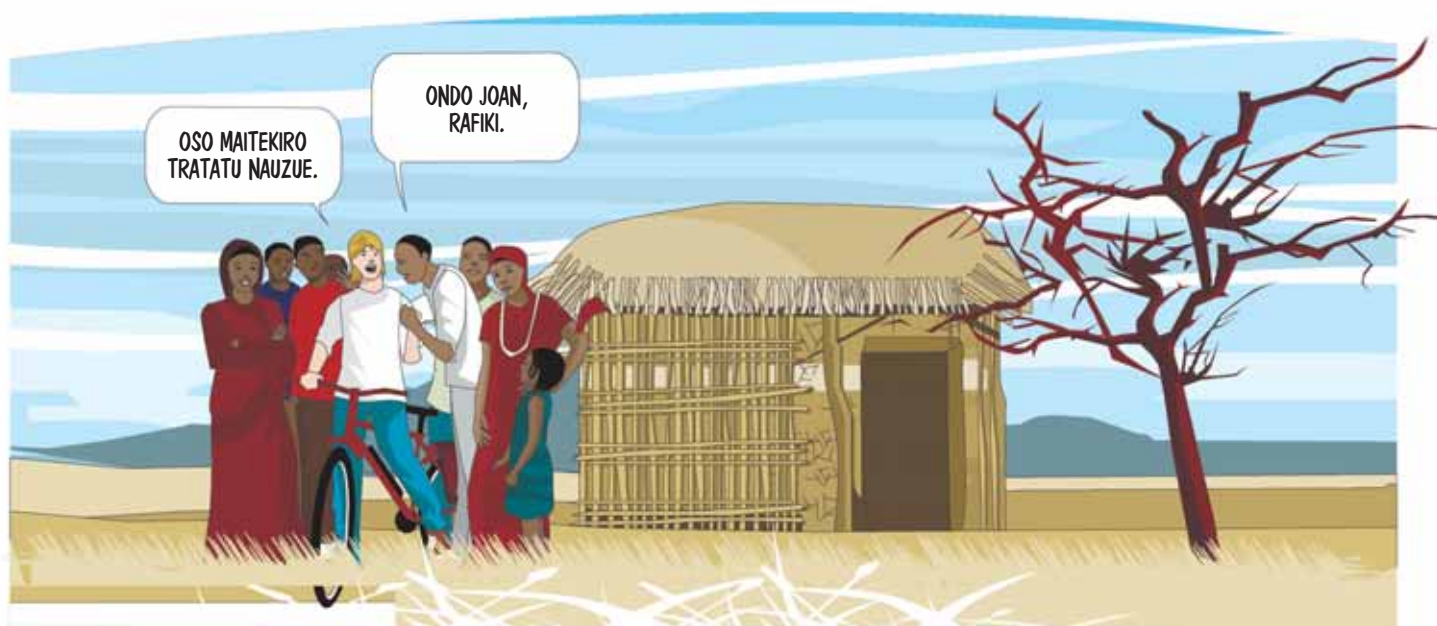
... HURAXE IZAN
ZEN HASIERA!

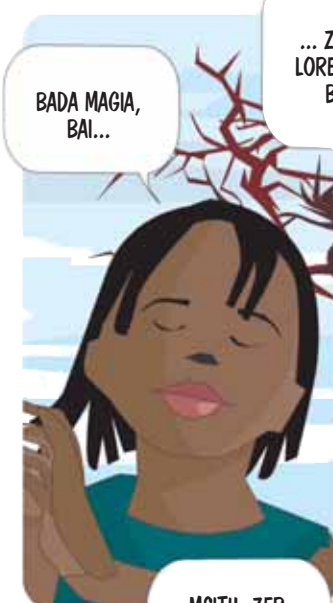
HARAMBEE

ZEIN DA ZUHAITZEN
AMAREN IZENA?

WANGARI
MAATHAI.

ZUHAITZEN AMAREN
BILA JOANGO NAIZ!

2

1.- Wangari Maathai

Komikiaren atal honetan gertatutakoaren gaineko hainbat kontu irakurriko dituzu segidan. Aukera ezazu esaldiak bukatzeko modurik egokiena.

- 1.- Indiako atsotitz baten arabera,
 - ☐ a.- haizeak ekaitzak eragiten ditu.
 - ☐ b.- haizeak zuhaitz guztiak astintzen ditu.
 - ☐ c.- haizeak astinduko duen zuhaitzik ez dago.
- 2.- Zuhaitzen ama(ri)...
 - ☐ a.- ekaitzek eraso zioten.
 - ☐ b.- zutik irauteko agindua eman zioten.
 - ☐ c.- ekaitzen beldur zen.
- 3.- Kenya...
 - ☐ a.- zuhaitzen amaren kuttuna da.
 - ☐ b.- Afrikaren kuttuna dela esaten dute.
 - ☐ c.- zuhaitzen amaren bihotza da.
- 4.- Hasieran...
 - ☐ a.- baratzean lan egitea agindu zioten zuhaitzen amari.
 - ☐ b.- zazpi barazki landatu zituen amak etxean.
 - ☐ c.- amak bere etxeko baratzean aldatu zituen zuhaitzak.
- 5.- Ziklozirkusek...
 - ☐ a.- zuhaitzen ama ezagutzen du.
 - ☐ b.- zuhaitzen ama ezagutu nahi du.
 - ☐ c.- zuhaitzen ama bilatu duela esango du.
- 6.- Ziklozirkusek, joan aurretik...
 - ☐ a.- magia-trikimailu bat egingo die lagunei.
 - ☐ b.- magia egin eta sagar bat galduko du.
 - ☐ c.- Msituri sagar bat emango dio.
- 7.- Msituren ustez...
 - ☐ a.- oso erraza da magia egitea.
 - ☐ b.- zuhaitza loretan ikustea magia da.
 - ☐ c.- Ziklozirkusek egin duena trikimailu bat da.
- 8.- Joan baino lehen, zera galdetuko dio Ziklozirkusek Msituri:
 - ☐ a.- zein den bere izena.
 - ☐ b.- zer den gehien maite duena.
 - ☐ c.- zein den bere izenaren esanahia.

2

2.- Atsotitzak

Hauxe da komikian aipatzen den Indiako atsotitza:

“Ez dago zuhaitzik haizeak astindu ez duenik”

Euskal Herrian ere atsotitz ugari ditugu. *Zuhaitz* eta *haize* hitzei lotutako batzuk ekarri ditugu ona, behar bezala lotzen saia zaitezten:

Zuhaitz onak •	• zuhaitza gorago
Zuhaitza zaharrago •	• goiz gorri euritsu
Zuhaitz ihartua •	• barruan haizea
Sustraiak barrenago •	• itzal ona
Buru ederra •	• euri ttipia
Arrats gorri haizetsu •	• zuzentzen zailago
Haize handia •	• zahartzaroan haize
Gaztaroan alfer •	• sur(tar)a

6. afala: Lagun batzuk atzean utzi eta berri bat ezagutuko du Ziklozirkusek bere bidaian. Ez da izango, ordea, izango duen ezusteko bakarra.

Marrazkiak: Josema Carrasco

Gidoia: Joseba Gomez

33

1B **1.- Ziklozirkusek agur esaten die lagunei**

Atal honetako lehenengo orrialdean marrazki ugari bai, baina testurik ez dauka komikiak. Saia zaitez bineta horietan gertatutakoa idatziz kontatzen. Laguntzeko, hona hemen zenbait molde:

Bizikleta hartu

Agur egin/agurtu

Elefante-ama eta bere kumea

Lehoa atzetik segika

Afrikako sabana

Urrutira, jirafak ikusten dira

Bat-batean

Hemen idatzi:

.....

.....

.....

Guk idatzitakoa irakurri nahi izatera, jo 45. orrialdera.

1B **2.- Zuhaitzetik erorita**

Lehoa ikusita, korrika batean hasiko da Ziklozirkus eta segidan, lehoi-hezitzailearekin egingo du topo. Bien arteko elkarrizketan erabilitako hainbat molde erabiltzeko eskatuko dizugu, nor bere esaldian kokatuz. Dena dela, kontuan izan jokatu edota deklinatu egin beharko duzula bakoitza:

Lasterka hasi

Otzana

Kaltea

Hitzeman

- 1.- _____ dizut ez dizudala berriz gezurrik esango, sinets iezadazu!
- 2.- Ingalaterratik ekarri zituzten oreinak Pagorriagako arduradunek, _____ zirela entzun baitzuten.
- 3.- Semaforoa gorri jarriko zela ikusita, _____ zen Amaia, autoek ez harrapatzeko.
- 4.- Ekaitzaren ondorioz, _____ ugari hartu ditu hondartza ondoko tabernak.

1B **3.- Beldur izan, goseak egon**

Ziklozirkus eta lehoi-hezitzailearen arteko elkarrizketako esaldi batzuk dituzu segidan:

Haren beldur al zara?

Ez naiz zuhaitzaren beldur, lur gogorrena baizik

Sekula ez naiz beldur izango berriz

Goseak egongo zara!

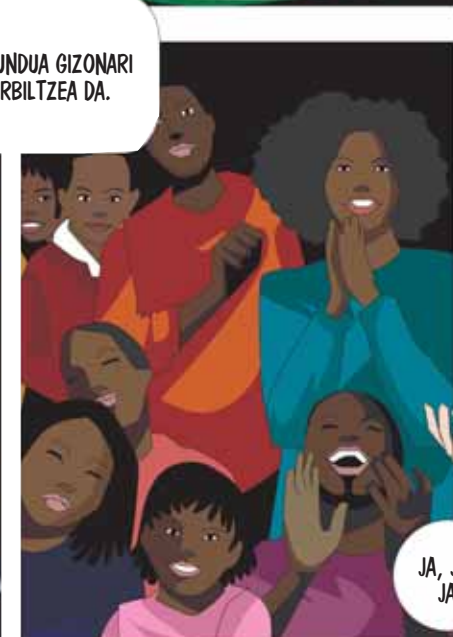
Aurreko esaldiei erreparatu eta osa itzazu hurrengoak, behar den aditz-forma idatziz:

- 1.- Mikel ez omen _____ armiarmen beldur, hala dio berak.
- 2.- Ni ez _____ txakurren beldur, nire bi ahizpak bai.
- 3.- Goseak _____, banoa bokata bat jatera!
- 4.- Zeren beldur _____ zu? Ni gauaren beldur _____ txikia nintzenean, baina gaintitu dut arazoa eta gaur egun ez _____ ezeren beldur.
- 5.- Goseak ba _____, segi sukaldera eta har ezazue nahi duzuenak!

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

2

1.- Zuhaitz eder eta sendo bat

Lehoi-hezitzaileak dioenaren arabera, "Beti zuhaitz eder eta sendo bat aukeratu behar da, horrela ez da sekula amilduko"

Hona hemen adibide gehiago:

Harkaitz hartatik behera amildu zen mendizalea.

Eskaileratik amildu eta hanka puskatu zuen gure amak.

Ba al dakizu zein den "amildu" aditzaren esanahia? Testuinguruak lagunduta, aukera ezazu erantzun egokia:

- 1.- Usteldu
- 2.- Erori
- 3.- Galdu

Honela jarraitzen du hezitzaileak: "Batasunak indarra dakar, eta denok eutsiz gero, ezin eraitsiko dute"

Kasu honetan, zein da "eraitsi" aditzaren esanahia?

- 1.- Jaitsi
- 2.- Bota
- 3.- Moztu

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

2

2.- Izen eta adjektibo ugari

Testuan izen eta adjektibo ugari aurkitu ditugu, baina denak nahastu egin zaizkigu. Bereiziko al dituzu?

IZENAK

ADJEKTIBOAK

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

*Ausarta, Sustraia, Euskarria, Aparta, Adaburua, Emankorra,
Indarra, Hezitzailea, Batasuna, Irri-eragilea*

Ikus dezagun orain esanahia ulertzen duzun. Lot itzazu izen eta adjektiboak beren gaztelaniazko eta frantsesezko itzulpenekin.

Batasuna •
Indarra •
Sustraia •
Adaburua •
Euskarria •
Irri-eragilea •

Hezitzailea •
Emankorra •
Aparta •
Ausarta •

• *Unidad.* Unité.
• *Atrevido/a.* Audacieux/euse.
• *Fructífero/a.* Fécond/e.
• *Sujeción, apoyo.* Support, appui.
• *Copa del árbol.* Ramure.
• *Inductor/a, instigador/a a la risa.*
Celui/Celle qui fait rire.
• *Fenomenal, excepcional.* Extraordinaire.
• *Raíz.* Racine.
• *Domador/a.* Dompteur/euse.
• *Fuerza.* Force.

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

HASI EGINGO GARA.

PLAF!

00000!

BAINA... NON DA?

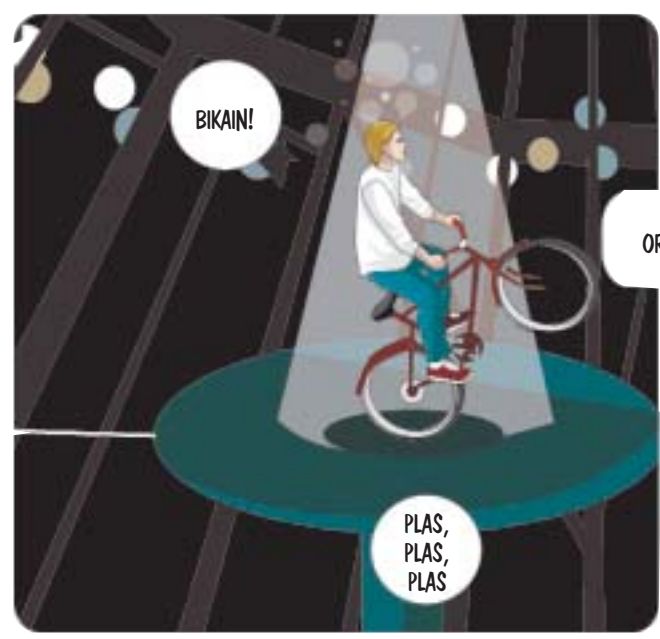
HAN GOIAN!

0000!

0000!

0000!

BIKAIN!

PLAS,
PLAS,
PLAS

ORAIN ZAILAGO.

ZAILAGO?!!!

8. atala: Betoiko ametsa egia bihurtuko da Ziklozikusentzat eta ikusiko dugunez, benetako zirko batean emanaldia eskaintzeko aukera izango du atal honetan.

Marrazkiak: Josema Carrasco

Gidoia: Joseba Gomez

NON IKASI ZENUEN
HORRENBESTE,
MUTIKO?

ETA IZENA? ZERGATIK
"ZIKLOZIRKUS"?

... NIK, TXIKITATIK,
PAILAZO IZAN NAHI
NUEN

1B

1.- Akrobaziak bizikleta gainean

Emanaldi polita eskainiko du Ziklozirkusek. Deskribatuko al duzu lehenengo biñeta horietan egiten duena? Laguntzeko, hona hemen erabil ditzakezun molde batzuk:

Kable gainean

Bizikletaren atzeko/aurreko gurpila

Pertika baten laguntzaz

Oreka mantendu

Sudur/sudurraren gainean

Bi lehoi pertika gaineko alde banatan

Guk idatzi duguna irakurri nahi baduzu, jo 45. orrialdera.

1B

2.- Zoriontzeko

Erreparatu ondo biñetei eta esan, zein hitz edo molde erabili dituzte beste kideek eta ikusleek Ziklozirkus animatu eta zoriontzeko?

Hemen jaso:

Guk idatzi ditugunak irakurri nahi badituzu, jo 45. orrialdera.

1B

3.- Hainbat azalpen

Emanaldiaren ondoren, galdera batzuk egingo dizkio aurkezleak Ziklozirkusi. Arretaz irakurri honek emango dizkion erantzunak eta kasu bakoitzean erantzun egokia zein den aukeratu:

1.- Ziklozirkus...

- a.- Asko ibili zen munduan zehar.
- b.- Asko bidaiatu duen eta bidaiatuko duen pertsona da.
- c.- Asko dakien pertsona da.

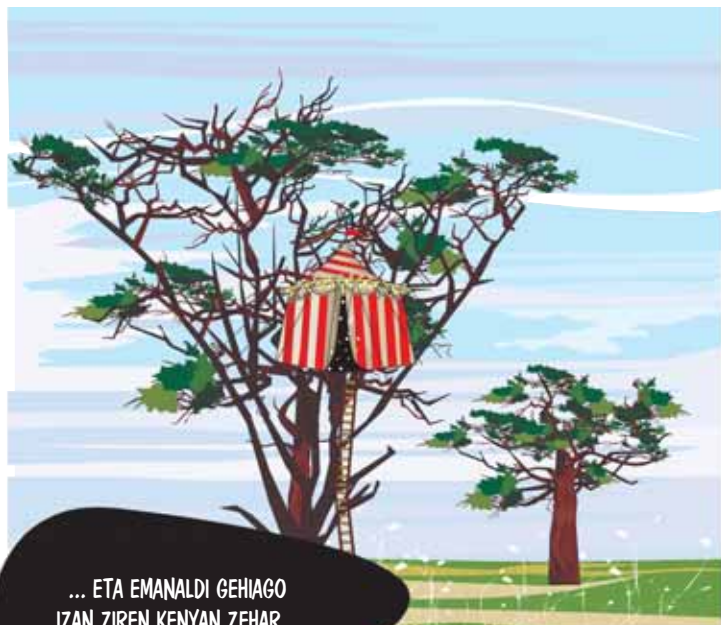
2.- Ziklozirkusen ustez...

- a.- Gauza berriak ikastea ezinbestekoa da.
- b.- Edonon ikas daitezke gauza berriak.
- c.- Toki askotara joan behar da gauza berriak ikasteko.

3.- Bere izena...

- a.- Kuban jarri zioten.
- b.- Pailazo baten omenez aukeratu zuen.
- c.- Bizikletari zein pailazo izateko gogoari lotuta dago.

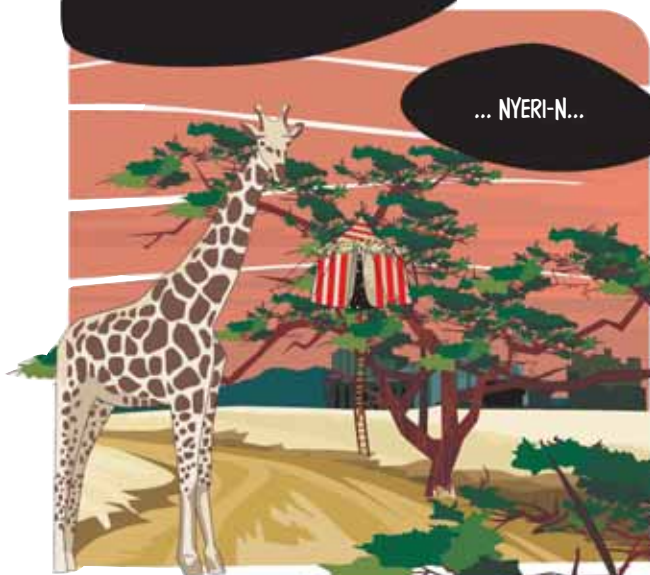
Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

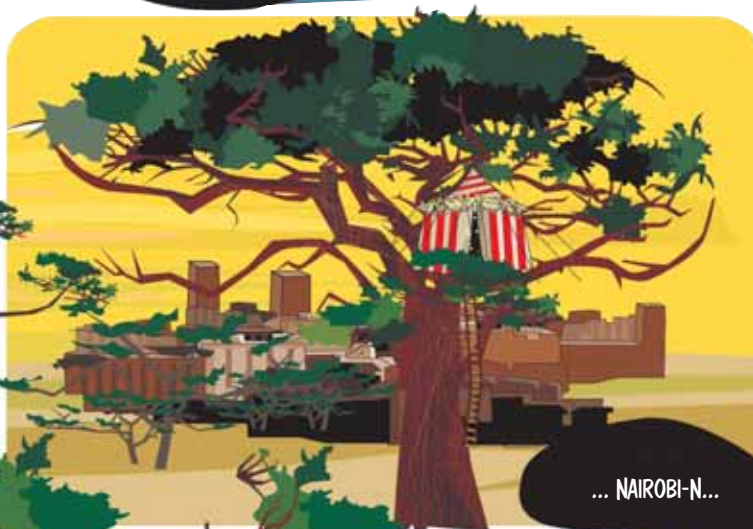
... ETA EMANALDI GEHIAGO
IZAN ZIREN KENYAN ZEHAR...

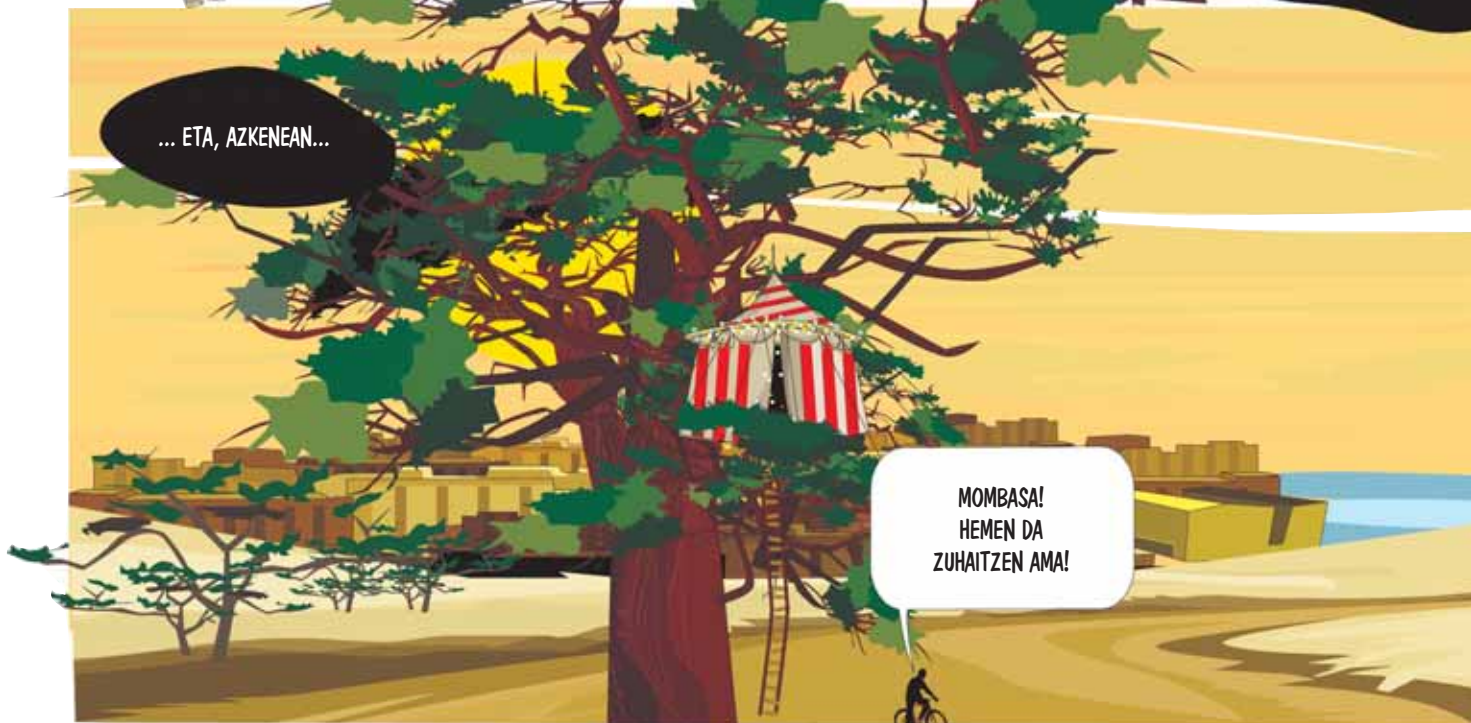
... NAKURU-N...

... NYERI-N...

... NAIROBI-N...

... ETA, AZKENEAN...

MOMBASA!
HEMEN DA
ZUHAITZEN AMA!

HORI AL DA
AURKITZEKO IRRIKAZ
ZAUDEN EMAKUMEA?

WANGARI MAATHAI.
HAREKIN EGOTEA DA
NIRE AMETSA.

ETA HEMEN
AL DA BERA?...
SEGURU AL ZAUDE?

BAI. GAUR HITZALDIA DU
HIRI HONETAN,
NAHITAEZ JOAN
BEHARRA DAUKAT.

ORDUAN,
UTZI EGINGO
GAITUZU?

"GERO ARTE" ESANGO
DIZUET. BERRIZ
ELKARTUKO GARA, BESTE
ZUHAITZEN GERIZPEAN.

AGUR, ZIKLOZIRKUS. BERRIZ IKUSI
ARTEAN EZ DA DENBORA LUZEA
PASAKO. AURKI DEZAZULA NAHI
DUZUN HORIXE.

NEGARRIK EZ. BATETIK BESTERA
DABILEN ZIRKUA DENEZ, BESTE
HERRIALDEETAKO ADABURUETAN
ALTXATUKO DU KARPA...

... ETA HANTXE
IZANGO NAIZ.

FLLL...

FLLL...

ARRAIOA! KENYAN NAGOENETIK
GURPILA ZULATZEN ZAIDAN
LAUGARREN ALDIA DA, ETA ORDEZKOA
ZIRKUAN AHAZTUTA UTZI DUT.

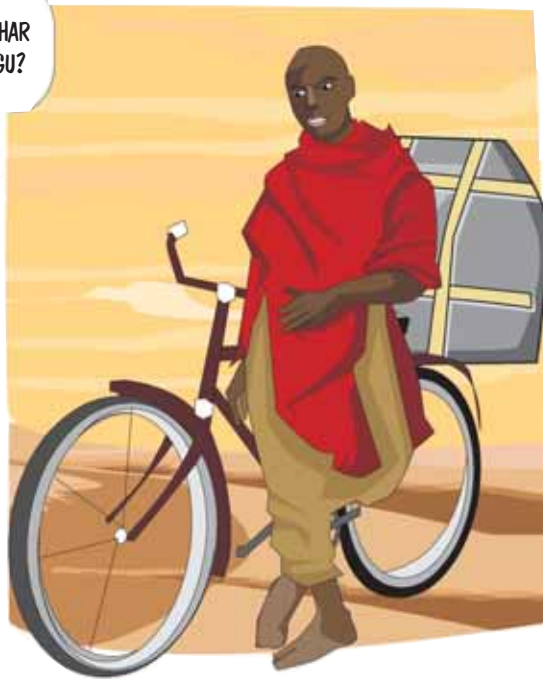

FLLL...

FLLL...

LAGUNTZARIK BEHAR
AL DUZU, MZUNGU?

1B 1.- Emanaldiak eta zereginak

Zirkuak Kenyan zehar egindako ibilbidea aipatzen du komikiak: Nakuru, Nyeri, Nairobi, Monbasa... Horietan guztietan *emanaldiak* izan zirela dio testuak.

Emanaldia hitza, zenbaitetan *zeregin/eginkizun* hitzekin nahasten da euskaraz. Irakurri hurrengo esaldiok eta idatz ezazu kasu bakoitzean egokia dena (kontuan izan behar bezala deklinatu behar duzula):

- 1.- Zein da zure nagusia gurasoen elkartean?
- 2.- Esan didatenez, gaur gaueko bertan behera gelditu da.
- 3.- Mikeli garbi adierazi behar zaio zein den bere bulego honetan; bestela, lanik gabe utziko gaitu gu guztiok.
- 4.- *Makulu Ken* musika-taldearen ikustera joango gara bihar.
- 5.- Beharrezkotzat jo dugu gure artean banaketa egitea, nork zer egin behar duen garbi gera dadin.
- 6.- Nire emazteak nahiago du zuzeneko ikustera joan CDak erosi baino.
- 7.- Uste baino gehiago ditu Jaionek bete berri duen lanpostuan.

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

1A 2.- Zuhaitz-kontuak

Komikiaren atal honetako bi hitz hauek azpimarratu nahi ditugu:

- ☐ *GERIZPE*
☐ *ADABURU*

Ba al dakizu zein den bakoitzaren esanahia?

Laguntzeko, hona hemen bi azalpenak. Zein dagokio zeini?

- 1.- Zuhaitz baten adar-abarren multzoa.
- 2.- Geriza ere esaten zaio. Itzala.

2 3.- Gurpila zulatuta

Ziklozirkusek bizikletaren gurpila zulatuta daukala sumatuko du, haizeak alde egiten duenean ateratzen duen soinuagatik. Irakur ezazu berriro zer esaten duen eta galderei erantzun:

1. Zenbat aldiz zulatu zaio gurpila?
2. Ba al du ordezeko gurpilik?

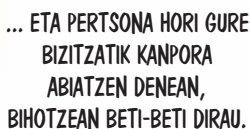
Euskarazko ereduari jarraituz, saia zaitetz esaldi hauek itzultzen:

1. Es la primera vez en mi vida que voy al circo/C'est la première fois dans ma vie que je vais au cirque.
.....
2. Es la quinta vez que coincidimos/C'est la cinquième fois que nous nous rencontrons.
.....
3. Es la segunda vez que se te olvida tirar la basura/C'est la deuxième fois que tu oublies jeter les ordures.
.....

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

Gidoia: Joseba Gomez

B1

1.- Ziklozirkus eta lagun gaztea

Zulaturako gorpila konpontzen lagunduko dion lagun batekin egin du topo Ziklozirkusek. Izan duten elkarriketaren gaineko galderei erantzun, kasu bakoitzean egokia den aukera eginez:

1.- Ziklozirkusek...

- ☐ a.- ez daki topatu berri duen mutil gaztearen izena.
- ☐ b.- gaztea ezagutu ezagutzen du, baina ez du bere izena gogoratzen.
- ☐ c.- nola edo hala jakin egin nahi du gaztearen izena.

2.- Gazteak...

- ☐ a.- ez daki nola konpondu gorpila.
- ☐ b.- galdera bati erantzun beharko diola esaten dio Ziklozirkusi.
- ☐ c.- gorpila konpon dezakeela esango dio Ziklozirkusi.

3.- Gazteak zera galdetzen dio Ziklozirkusi...

- ☐ a.- ba ote dakien ze zuhaitz hazten diren inguru haietan.
- ☐ b.- nolakoak diren zerupear hazten diren zuhaitzak.
- ☐ c.- zenbat zuhaitz mota ezagutzen dituen berak.

4.- Honela erantzun dio Ziklozirkusek...

- ☐ a.- zuhaitz berdeak eta idorrek daudela.
- ☐ b.- mota bakarreko zuhaitzak daudela.
- ☐ c.- oso galdera zaila dela erantzuten dio.

5.- Etorkizunean...

- ☐ a.- zuhaitz ihartuak bakarrik egongo direla uste du Ziklozirkusek.
- ☐ b.- galdera bera egin diezaion eskatu dio gazteari Ziklozirkusek.
- ☐ c.- zuhaitzak desagertuko direla uste du Ziklozirkusek.

6.- Gazteak...

- ☐ a.- zuhaitz zaharrak hobeak direla uste du.
- ☐ b.- nahiago ditu zuhaitz zaharrek emandako fruituak.
- ☐ c.- metafora bat erabiliz, zuhaitzak eta pertsonak konparatuko ditu.

7.- Mombasan...

- ☐ a.- hainbat zuhaitz landatuko dituzte gaur.
- ☐ b.- Wangari Maathai-ren bisita espero dute.
- ☐ c.- zuhaitz zahar bat jaso dute gaur.

8.- "Mzungu" hitzak zera esan nahi du...

- ☐ a.- bihotzean duzun laguna.
- ☐ b.- munduko edozein tokitan topatzen duzun edonor.
- ☐ c.- munduan zehar dabilena eta gure bihotzetan betiko iraute duena.

B2

2.- Hizkuntzari erreparatu

Hizketan ari direla, bi protagonistek erabili dituzten egiturei erreparatu diegu eta horietako batzuk hona ekarri. Bete ezazu hutsune bakoitza aukeran emandako moldeak erabiliz.

ondo egiteko, bakardadearen zale, sartzeko moduan, animalien, jokatzeko zalea, etorriko delakoan, eramateko moduan

1. *Utz nazazu bakean! Ez nago zure txantxak*
2. *Txoratu egin al zara? Eroetxean zaude zu!*
3. *Bihar nago, baina ez nago oso ziur.*
4. *zalea da gure semea: kalean topatzen dituen zomorro guztiak etxeratzen ditu.*
5. *Zenbaitetan, denak builaka ari direnean, naizela esaten diot neure buruari.*
6. *Ez naiz ni pilotan, nahiago ditut partidak telebistan ikusi.*
7. *Gauzak zalea da zure nagusia.*

BAINA, EZ GALDU
ESPERANTZA, LAGUNOK!

HAZTEKO GARAIA DA, BASOKO ALTUENAK
IZATEKOA, ITZAL USTELAN AZPIAN
EGOTEARI UZTEKOA!

ZUHAITZ BAKAR BAT EBAKITZEA
LURRARI ATXIKITA GAUZKAN
GUZTIA ERROTIK MOZTEA DA.

NATURA ERRESPETATZEN EZ DUGULARIK,
ZERGATIK ESATEN DUGU NATURAK DUELA
GURE GAITZ GUZTIEN ERRUA? EURIA
ESKATZEN DUGU, BAINA GUK GEUK
ERAGOTZI DUGU EURIA EGIN DEZAN;
FRUITUAK ESKATZEN DITUGU, ETA GEUK
SUNTITU DITUGU FRUITUAK.

ZAUDETE ZIUR,
BASO-MOZKETA
HERIOTZA DA...

... ETA ZUHAITZ
LANDAKETA,
BIZITZA.

ASANTE
SANA,
MAMA!*

ASANTE
SANA,
MAMA!

ASANTE
SANA,
MAMA!

EGIA DA GIZAKI ZURIA AFRIKAKO ESKUALDE
HONETARA ETORRI AURRETIK KENYAKO
EMAKUMEAK ORAIN BAINO ESKUBIDE
GEHIAGO ZITUELA?

EGIA BIRIBILA. GAUR EGUN,
AFRIKAKO ESKUALDE HONETAN IA EZ
DAGO EMAKUME LUR-JABERIK.
LEHEN, EGOERA OSO DESBERDINA
ZEN.

HIESAZ ZER DIOZU?

BEHIN BAINO GEHIAGOTAN ADITU DUT
EUROPAN-ETA HIESA TXIMINOENGANDIK
ETORRI ZELA. A ZE LERDOKERIA! EZ GARA,
AKASO, BETI HAIEN ONDOAN BIZI IZAN EDERKI
ASKO?

PLAS,
PLAS,
PLAS

JA, JA,
JA

PLAS,
PLAS,
PLAS

... EZER EGIN DAITEKE KILIMANJAROREN
GAINEAN...

ESAN, WANGARI...

... ZURIAK NAGUSI IRAUN DEZAN?

A2 1.- Wangari Maathairen hitzaldia

Esan hauetako zein ideia aipatu dituen Wangari Maathaik bere hitzaldian eta zein ez:

	AIPATU DU	EZ DU AIPATU
1.- Gure bizitzan arrakasta izateko, beharrezkoa da altxatzeko gai izatea.	☐	☐
2.- Oso eroria sentitzen du bere burua.	☐	☐
3.- Garai batean dirdiratsua zen Afrika.	☐	☐
4.- Aspaldian normala zen zuhaitzen izenak diosala egiteko erabiltzea.	☐	☐
5.- Lehen posible zen Nairobotik Mombasara itzaletik joatea.	☐	☐
6.- Gaur egun ez da jende asko joaten Kilimanjarora.	☐	☐
7.- Zuhaitzak moztea tarteka egin behar den lan bat da.	☐	☐
8.- Naturak gaitz guztiak sendatzen ditu.	☐	☐
9.- Gure errua da euririk ez egitea.	☐	☐
10.- Kenyako emakumeen eskubideak gutxitu egin dira.	☐	☐
11.- HIES gaitza tximinoek ekarri zutela uste dute European.	☐	☐
12.- Emakume gehienek lurrak erosi nahi dituzte.	☐	☐

3 2.- Hiztegi ugari

Asko dira ale honetako komiki-atalean erabilitako hitzak. Horietako batzuk hona ekarri ditugu, esaldi bakoitzean egokiena dena jar dezazun:

suntsitu, gauza izan, zuhaitz-landaketa, gaitza, lur-jabea, errua, eragotziko, Eskualdea, ernamuindu, distirak, baso-mozketa, nagusi iraun, zuhaitz-haziak, gerizpean, HIESa, itzala, errotik moztu, lerdokeria, nonahi, egoteari utziko

1. Ni ez naiz sekula _____ frantsesa behar bezala ikasteko.
2. Eguzkiaren _____ itsututa utzi ninduen une batez.
3. Ez dakizula non erosi power balance eskumuturrekoa? _____ saltzen dute eta!
4. Nire anaiaren ustez, _____ egotea bezalakorik ez dago, eguzkiaren beldur dela dirudi.
5. Baso horretan _____ aldatu dituzte, etorkizunean arbola ederrak egon daitezten.
6. Eguraldi onari esker, joan den egunetan ereindako haziak _____ egin dira.
7. Zuhaitz horren _____ aprobetxatuko dut lo-kuluxka bat egiteko.
8. Haserre _____ bazenio, gusturago emango genuke asteburua eta ez muturtuta.
9. Ohitura txarrak _____ behar dira, bestela, gero eta zailago dira konpontzen.
10. Zuk duzu zuk _____, neska, beti etxea goitik behera garbitzen aritu behar!
11. Nik ez dakit norena izan zen _____, baina zoritxarrez, gaizki atera zen argazkia.
12. Zuk nahi baduzu, eros ezazu, nik ez dizut _____, baina ziur nago damutuko zarela.
13. Suteak baserri osoa _____ zuen, etxeko guztiak kale gorrian utziz.
14. Hainbeste zuhaitz egonda, _____ bideratzeko modua ireki zuten Foru Aldundian, bertako basozaleekin hitz egin ondoren.
15. Eremu hau basamortu bihurtu dadin nahi ez badugu, _____ ziurtatu beharra daukagu lehenbailehen.
16. _____ indartzeko asmoak bultzatuta, hainbat ekintza jarri zituzten abian inguruko udalek.
17. Lur zati hori erosi nahi baduzu, _____ nor den galdetu eta eskaintza ona egin beharko diozu.
18. Nik dakidala, _____ ez da ezularen edo doministikuaren bidez kutsatzen, ez eta mahai-tresna, edalontzi edo plater berak erabiltzeagatik ere.
19. Nire ustez, _____ hutsa da pentsatzea jendea lan egiteko prest dagoela soldata miserable baten truke.
20. Zure autoritatea defendatu beharko duzu, _____ nahi baduzu, behintzat.

... NIREKIN ETORTZEKO
GONBITA EGITEN DIZUT.
LANEAN IKUSIKO NAUZU...

ONGI ETORRI, MZUNGU. ZURE
ETA ZURE BIDAIA LUZEAREN
BERRI IZAN DUT...

... ETA JASOKO DUZU
ERANTZUNA.

MILA ESKER!

MAMA
AFRIKA!,
MAMA
MITI!

MAMA
AFRIKA!,
MAMA
MITI!

MAMA
AFRIKA!,
MAMA
MITI!

BADAKIZU NIRE IZENA
NONDIK DATORREN?

EZ, BAINA "ZUHAITZEN AMA"
ZERGATIK ESATEN DIZUTEN
ULERTZEN HASIA NAIZ.

ZERA DIO ELEZAHARRAK,
KIKUYU ETNIA OSATZEN
DUGUNON AITAK BEDERATZI
ALABA IZAN ZITUELA
PIKONDO-BASO BATEAN...

... ETA BEDERATZIETAKO
BATI WANGARI JARRI
ZIOTEN IZENEZ.

ORAINDIK ERE, HERRI
BATZUETAN, ZUHAITZ
AZPIAN EGITEN ZAIZKIE
ERRITUALAK JAINKOEI.

BAI, EZ ZAITEZ HARRITU. ETA TOKI
GUZTIETAN SENDATZAILEAK DAUDE, ETA
HORIEK BOTIKAK SUSTRAI ETA HOSTOAK
DIRA, JAKINA.

ZUHAITZAK ETA NATURA ORO HAR. ETA AREAGO
KENYAN. HERRI HONETAN MASSAI MARA
ERRESERBA NATURALA DAGO; HOR BAINO
FAUNA ABERATSAGORIK, OSO LEKU GUTXITAN
MUNDUAN.

BENETAN?

ZUHAITZA BABESLEA
ETA ITZAL EMAILEA DA,
ERRESPECTATU EGIN
BEHARKO!

ZUHAITZAK BENETAN
GARRANTZITSUAK DIRA!

... BAINA ZU BEZALAKOAK GUTXI
ZARETE. BADAKIZU
KIKUYUONTZAT ZEIN ZEN
BAKEAREN ZUHAITZA?: THIGIA.

SEKULA EZ DUT ALE BAKAR
BAT ERE IKUSI.

HITZ EDERRAK...

A2 **1.- Naturaz hizketan**

Irakur itzazu komikiaren gaineko galderak eta aukera ezazu kasu bakoitzean erantzunik egokiena:

1.- Hitzaldia bukatutakoan, Wangari Maathaik...

- a.- bidaia luze bat egingo duela esaten du.
- b.- Ziklozirkusi zuzenduko zaio, berarekin joateko esanez.
- c.- lan handia egin beharra daukala esango du.

2.- Wangariren arabera...

- a.- Kenyar gutxi batzuek lantzen dute lurra.
- b.- natura oinarri du Kenyako gizarteak.
- c.- munduko txoko horretan landare asko hazten dira.

3.- Engai jainkoa...

- a.- da euria sortzen duena.
- b.- beti egoten da haserre.
- c.- Kilimanjarora joaten da zenbaitetan.

4.- Elezaharraren arabera...

- a.- Kikuyu etniako bederatzigarren alaba zen Wangari.
- b.- Wangari pikondo-baso batean jaio zen.
- c.- pikondo bat zen Wangari.

5.- Oraindik ere, herri batzuetan...

- a.- jainkoen aldeko erritualak egiten dira etxeetan.
- b.- zuhaitz azpia erabiltzen da errituetarako.
- c.- jainkoak zuhaitz azpian bizi direla sinesten dute.

6.- Sendatzailea(e)k...

- a.- Kenyako toki guztietan daude.
- b.- botika asko hartzen dituzte.
- c.- sustraiak eta hostoak erabiltzen dituzte jendea harritzeko.

7.- Massai Mara erreserba...

- a.- oso leku gutxitan da ezaguna.
- b.- mundu osoan animalia kopururik handiena duen lekua da.
- c.- oso fauna aberatsa duelako nabarmentzen da.

8.- Ziklozirkusen urtez, zuhaitzari...

- a.- begirunea zor zaio.
- b.- errespetua dio jende guztiak.
- c.- babesa eta itzala ematea eskertzen dio Kenyako jendeak.

A2 **2.- Zuhaitzak eta fruituak**

Komikian aipatzen den zuhaitzetako bat pikondoa da, Afrikan bezala, Euskal Herrian ere hazten dena. Erreparatu zerrendari eta saia zaitez adibideari jarraituz, zuhaitz bakoitzari dagokion fruitu-zerrenda osatzen:

Zuhaitza

- 1. Pikondoa
- 2. Sagarrondoa
- 3. Gereziondoa
- 4. Udareondoa/Madariondoa
- 5. Aranondoa
- 6. Olibondoa
- 7. Mertxikondoa

Fruitua/Igalia
Pikua

A2 **3.- Kenyaz**

Kikuyu hitza aipatzen da behin baino gehiagotan atal honetan. Ba al dakizu zer den?

- a.- Zuhaitz bat
- b.- Animalia bat
- c.- Etnia bat

13. afala: Egurgileen eta Ziklozirkusen arteko eztabaida izango da afal honetako gai nagusia. Izan ere, zuhaitzak mozten harrapatuko baitifutxo honek.

Marrazkiak: Josema Carrasco

Gidoia: Joseba Gomez

BAINA ZER ARI ZARETE?!!!

GU BAKEAN UTZI,
LANEAN ARI GARA.

MUNDUA TXIKITZEA EZ DA
LANA. BASO HONETAN EZ
DAGO ZUHAITZAK MOZTERIK,
HONANTZA NENTORRELA
IRAKURRI DUT; ZUEK OSO
ONDO DAKIZUE.

EZ ZAITEZ GURE
ARAZOETAN SARTU, EDO
ZURE BIZIKLETA ERE
TXIKITUKO DUGU. FAMILIARI
JATEN EMAN BEHAR DIOGU.

ZURE MEHATXUEK EZ NAUTE
BELDURTZEN, BAINA, NIRE
BIDELAGUNARI EZER EGIN
BEHARREAN, HOBE DUZU
NEURI BURUA MOZTEA.

GELDI BLOK!

A2 1.- Ziklozirkusen metafora

Oso modu metaforikoan hitz egiten dio Ziklozirkusek Wangariri. Azter ezazu berak esandakoa eta ondorengo esaldiotan dauden hutsuneak betetzen saia zaitez:

- 1.- Ziklozirkusen ustez, Wangari urakanak suntsituko ez duen da.
- 2.- Ziklozirkus, zuhaitz sendorik ez duen batetik dator.
- 3.- Ziklozirkusek dena utzi eta barrena zuhaitz sendoak bilatzeari ekin zion.
- 4.- Ziklozirkusen ustez, da bilatzen ari zen zuhaitz sendo horietako bat.

A2 2.- Egurgileekin hizketan

Esan ondoko esaldiok EGIA ala GEZURRA diren:

	EGIA	GEZURRA
1.- Basoan zuhaitzak moztea galarazita dago.	☐	☐
2.- Egurgileak mehatxu egiten dio Ziklozirkusi.	☐	☐
3.- Egurgileak familiaren aitzakia jarriko dio.	☐	☐
4.- Ziklozirkus kikilduta geratuko da.	☐	☐
5.- Ziklozirkusek burua moztuko diola esan dio egurgileari.	☐	☐

A2 3.- Wangariren proposamena

Eztabaida ikusita, egurgileei hitz egitea erabakiko du Wangarik. Lehenik eta behin, afrikar esaera zahar bat gogoratuko du:

“Elefanteak borrokan hasten direnean belarrarentzat dira kalteak”

Zein da, zure ustez, esaeraren esanahia? Aukera ezazu:

- a.- Borroka batean normala da belarra zapaltzea.
- b.- Indartsuenen borrokak, azkenean, ahulenei pairatzen dituzte.
- c.- Elefanteen borroken ondorioz, gero eta belar gutxiago jaiotzen da.

Bigarrenik, gonbitea luzatuko die Wangarik egurgileei. Zein?

- a.- Zuhaitzik botatzen ez badute, landareak oparituko dizkie Wangarik.
- b.- Nahi adina zuhaitz botatzeko baimena emango die, trukean beretzat lan egiten badute.
- c.- Zuhaitz bat botatzen badute, bere orde bestea bat landatuko dute.

HARRIGARRIA ZARA,
PROPOSATU DUZUN HORIXE
ZEN ERRAZEN ETA
ERAGINKORRENA.

BATZUETAN, ITXURAZ
XALOENA DENA IZATEN DA
IRTENBIDERIK ONENA.

ZURE BIZITZAREN
BERRI EMADAZU,
WANGARI.

NIRE
BIZITZA...

MILA BEDERATZIEHUN ETA
BERROGEIAN JAIKO NINTZEN,
KANUNGU-N, NYERI BARRUTIAN,
EZ OSO URRUTI NAIROBITIK.

HAURTZAROTIK, GEHIEN
GOGORATZEN DUDANA
NATURA DA, ERREKAK... URA
BAZTER GUZTIAN.

GAUR EGUN, ORDEA, EHUN
NEKAZARIRI GALDETUZ GERO
ZENBATEK IKUSI DUEN BIZITZAN
ZEHAR ITURBURU EDO ERREKAREN
BAT AGORTZEN, IA HOGEITA
HAMARREK JASOKO LUKETE
ESKUA.

KOSKORTU ETA ESTATU BATUETARA JOAN
NINTZEN. BIOLOGIAN GRADUATU NINTZEN
MOJA BENEDIKTARREN INSTITUTU BATEAN.

MILA BEDERATZIEHUN ETA HIRUROGEITA
HAMASEIAN EMAKUMEEN KONTSEILU
NAZIONALEAN SARTU NINTZEN.
“HARAMBEE” LURRA SALBATZEKO
EGITASMOA ABIARAZI NUEN.

HARAMBEE

* HARAMBEE: “BATERA JOKATU”

PITTSBURGH-EKO UNIBERTSITATEAN
MASTERRA LORTU ONDOREN, KENYARA
ITZULI NINTZEN, NAIROBIKO FAKULTATEAN
IRAKASLE ARITZEKO. EZKONDU, ETA MILA
BEDERATZIEHUN ETA HIRUROGEITA
HAMARREAN JAIKO ZEN LEHENENGO
SEMEA: WAWERU.

BAINA EGUN HAIETAN ASKO ARITU NINTZEN
PENTSATZEN. HOGEIGARREN MENDEAN KENYAKO
ESKUBIDEAK DEFENDITZEKO MOTA ASKOTAKO TALDEAK
AGERTU ZIREN, JOMO KENYATTA-REN “KENYA AFRICAN
UNION...”; BAITA ERE TALDE BIENTOAK, MAU-MAU,
ESATERAKO. NIK ZERBAIT GARRANTZITSUA ETA
BAKETSUA SORTZEKO BEHARRA NUEN.

14. afala: Ziklozirkus eta Wangariren arteko elkarrizketa da afal honetako eduki nagusia. Wangarik, bere bizitzaren berri emanez, besteak beste, Gerriko Berdearen Mugimendua ezagutaraziko dio Ziklozirkusi.

Marrazkiak: Josema Carrasco

Gidoia: Joseba Gomez

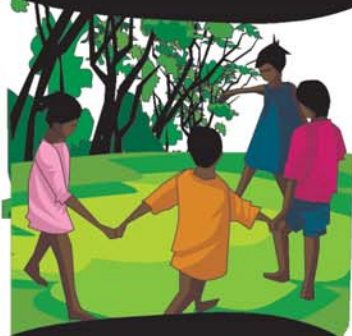
MILA BEDERATZIEHUN ETA HIRUROGEITA HAMAZAZPIKO LURRAREN EGUNEAN ZAZPI ZUHAITZ LANDATU NITUEN ETXeko ATZEKO PATIOAN. ESKUALDEKO NEKAZARIAK ZUHAITZAK LANDATZERA BULTZATU NAHI NITUEN...

... ORDUANTXE JAIO ZEN "GERRIKO BERDEAREN MUGIMENDUA"

GIZA BIZITZAK ZUHAITZAK BEHAR DITU, EMANKORTASUNA HAIEN MENDE DAGO, EGURALDIA, UZTAK, DENA HAIEN MENDE...

LAUROGEIKO HAMARKADAREN BUKAERAN, GOBERNUAK ETXE-ORRATZ BAT ERAIKI NAHI ZUEN NAIROBIKO UHURU PARKEAN. "PARKEKO MUNSTROA" ESATEN GENION...

JAKINA, "GERRIKO BERDEAREN MUGIMENDUA" KONTRA AGERTU ZEN. NAIROBI BERDEGUNERIK GABE GERATUKO ZEN.

ATXILOTU, JIPOITU, ITXURAGABEKI ERREPRIMITU GINTUZTEN...

MEHATXUKA ETA JOKA ISILARAZIKO NAUTELA PENTSATZEN DUTE GOBERNUAK, BAINA ELEFANTE AZALA DUT, ETA NORBAITEK GORATU BEHAR DU AHOTSA.

NIRE BURU GOGORRAK SARIA JASO ZUEN. ERAIKUNTZA-LANAK GUZTIZ GELDITU ZIREN. GARAIPENA GUREA ZEN.

"EMAKUME BERDE-BELTZA" DEITZEN ZIDATEN. MEZUAK KENYAKO ETA AFRIKAKO MUGAK SALTATU ZITUEN, BAINA GAUZAK ALDATZEKOTAN ASKOREN LANA BEHAR ZELA KONTURATU NINTZEN.

A2

1.- Emakume berde-beltzaren bizimoduaz

Wangarik bere bizitzaren berri eman dio Ziklozirkusi. Segidan, aipatu dituen leku eta gertakari batzuk dituzu, behar bezala lot ditzazun:

Lekua	Gertakaria
1. Estatu Batuak	a) Masterra lortu
2. Pittsburgh	b) Biologian graduatu
3. Nairobi	c) Zazpi zuhaitz landatu
4. Wangariren etxe atzeko patioa	d) Jaio
5. Kanungu	e) Irakasle izan

B1

2.- Erantzun zuzena hautatu

Kasu bakoitzean erantzun zuzena zein den esan:

1.- “Parkeko munstroa”

- a.- jendea izutzen zuen animalia basatia zen.
- b.- Nairobiko berdegune bat zen.
- c.- etxe-orratz bat zen.

2.- Gerriko berdearen mugimendua

- a.- etxe-orratza eraikitzearen alde agertu zen.
- b.- etxe-orratza eraikitzearen aurka agertu zen.
- c.- atxilotuta egondako jendeak osatzen zuen.

3.- Wangariren ustez

- a.- gobernuek uste dute mehatxuen bidez isilduko dutela.
- b.- elefante bat dela uste dute gobernuek.
- c.- elefanteak uxatzeko ahotsa goratu behar da.

4.- Azkenean

- a.- etxe-orratzaren eraikuntza-lanak etetea lortu zuen Wangarik.
- b.- sari bat eman zioten Wangariri.
- c.- Afrikako muga zeharkatu zuen Wangarik.

5.- Ziklozirkusen ustez

- a.- zaila izango da Wangariren mezua ulertzea.
- b.- eboluzioaren ikur da Wangari.
- c.- Wangariren mezua ez da inoiz lehortuko.

B1

3.- Txinako atsotitza

Zure ustez, zein da atsotitz honen esanahia?

BELAUNALDI BATEK ZUHAITZAK LANDATU ETA HURRENGOA GERIZPEAN GOXO-GOXO...

- a.- Hurrengo belaunaldien probetxurako lan egiteak duen garrantzia azpimarratzen du atsotitzak.
- b.- Zuhaitzak landatuz gero gerizpean egoteko aukera izango dugula aipatzen du atsotitzak.
- c.- Norbaitek zuhaitza landatzen badu hortik aurrerako lana bukatutzat eman daitekeela azpimarratzen du atsotitzak.

GAINERA, ZUHAITZA GIZAKI
GUZTION IRUDIA DA. GUZTION
SORMENA IRUDIKATZEN DU...

... BAINA ERNE! ZUHAITZA, BIZIDUN
HORI, EZ DADILA ILUNPEAN ERORI,
EZ DADILA TXIKITU.

BAINA, IKUSTEN
DUDANEZ, ZUK EZ DUZU
SEKULA EDUKIKO
HORRELAKO ARAZORIK,
MZUNGU!

OSO SAIO EDERRA. ZURE
JOLAS ETA BARREEN BEHAR
HANDIA DU LUR HONEK.

LUR HONEK ZU ZAUZKA. NI JOAN
BEHARREAN NAGO, HOR ZEHAZ JENDE
GEHIAGO DAGO ZAIN, ETA BAKARREN
BATEK PIZTU BEHAR DITU BARREAK
HAURREN AURPEGIETAN.

PLAS,
PLAS,
PLAS

PLAS,
PLAS,
PLAS

IRRIBARRE EGITEARI EZ
DIOGU SEKULA BELDURRIK
IZAN BEHAR. EZ DAGO EZER
OSASUNGARRIAGORIK
IRRIBARRE EGITEA BAINO...

... INGURUAN DUGUN
BIZITZA PREZIATZEN ETA
ZAITZEN DUGUN
BAKOITZEAN, MUNDUAK
IRRIBARRE EGINGO DIGU.

Azken afala: Azken afal honetan, Wangari Maathai agurtuko du Ziklozirkusek eta bere bideari berriro helduko dio, hasieran topatu zituen Msifu eta haren familiarekin elkarfu arte.

Marrazkiak: Josema Carrasco

Gidoia: Joseba Gomez

33

WANGARI OSO PERTSONA APALA DA,
JASOTAKO SARIK BEHIN ERE EZ
DITU AIPATU...

BESTEREN ARTEAN:
"URTEKO EMAKUMEA",
"AFRIKA", "MUNDUKO
EMAKUMEA"...

"ATZERRIKO KENYARREN
BIKINTASUNAREN SARIA", "RIGHT
LIVELIHOOD AWARD", ETA AZKENIK...

... NOBEL SARIA!

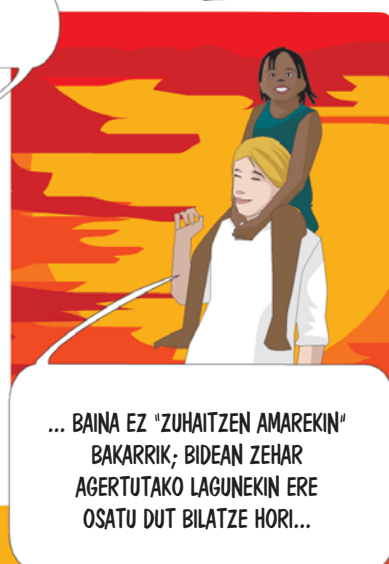
BATZORDEAK ERABAKI ZUEN 2004KO BAKEAREN
NOBEL SARIA WANGARI MAATHAI-RI EMATEA,
GARAPEN JASANGARRI, DEMOKRAZIA ETA
BAKEAREN MESEDETAN EGINDAKO LANAGATIK.

MAATHAIK ZIENTZIA, GIZARTE
KONPROMISOA ETA EKINTZA
POLITIKOA BATERATZEN DITU.

MUNDUAN BAKEA IZANGO DUGU INGURUMENAK
BIZIRIK IRAUNEZ GERO. MAATHAI KENYA ETA
AFRIKAKO GARAPEN KULTURAL, EKONOMIKO ETA
SOZIALAREN, EKOLOGIKOKI BIDERAGARRIAREN
ALDEKO BORROKAN ARI DA.

"GERRIKO BERDEAREN MUGIMENDUA"
SORTU ZUEN, ZEINAREN BIDEZ EMAKUME
POBREAK HOGEITA HAMAR MILIOI ZUHAITZ
LANDATZEN JARRI BAITITU, IA HOGEITA
HAMAR URTETAN ZEHAH.

WANGARI MAATHAI EREDU ETA
INSPIRAZIO-ITURRI DA AFRIKAN
GARAPEN JASANGARRIAREN,
DEMOKRAZIAREN ETA BAKEAREN
ALDE ARI DIRENTZAT.

A2

1.- Ziklozirkus eta Wangari

Esan hurrengo baieztapen hauek EGIA ala GEZURRA diren:

	EGIA	GEZURRA
1.- Gure bizitzan arrakasta izateko, beharrezkoa da altxatzeko gai izatea.	☐	☐
1.- Wangariren ustez, Afrikak Ziklozirkusen jolasen premia du.	☐	☐
2.- Ziklozirkusek joan egin behar du.	☐	☐
3.- Wangari oso emakume harroputza da.	☐	☐
4.- Wangarik, besteak beste, Nobel Saria jaso zuen.	☐	☐
5.- Wangariri, baina, ez zaio gustatzen sariak jasotzea.	☐	☐

B2

1.- Esaldiak beste era batera eman

Esaldi batzuk atera ditugu komikitik, zuk beste era batera idatz ditzazun:

1. Irribarre egiteari ez diogu sekula beldurrik izan behar

.....

2. Ez dago ezer osasungarriagorik irribarre egitea baino

.....

3. Ni joan beharrean nago

.....

4. Munduan bakea izango dugu ingurumenak bizirik iraunez gero

.....

B2

3.- Hazien bidaia komikia laburbilduz

Ale honetakoa azken atala izanik, istorioan zehar gertatu diren unerik eta ekintzarik garrantzitsuenak jasotzen saiatu gara. Hona hemen laburbilduta, *Hazien bidaia* komikian gertatutakoa. Ikusiko duzunez, hainbat hutsune utzi ditugu bete gabe, aukera ezazu kasu bakoitzean zein den berau betetzeko hitz edo molderik egokiena:

____(1)____ gertatzen da *Hazien bidaia* komikia, 2008an eta Ziklozirkus da bere ____ (2) ____ nagusia. Mutil gaztea da bera, pailazoa eta Afrikara joan da “zuhaitzen ama” esaten dioten Wangari Maathai ____ (3) _____. Istorioaren hasieran, Msitu eta haren familiarekin egingo du topo, ustekabea. Lagunartean emandako denboran, hainbat saio eskainiko ditu zirkoan Kenyako herri ezberdinetan. Monbasara iritsita, ordea, lagunak utzi eta Wangari Maathairen bila ____ (4) ____ da gaztea. Maathaik gonbidatu egingo du Ziklozirkus, lana nola egiten duen ikus dezan. Elkarrekin emango duten denboran, Wangariren bizitzaren ____ (5) ____ izango du Ziklozirkusek eta zuzenean bizi ahal izango ditu hainbat gorabehera zuhaitzen amaren ondoan. Bere mezua entzunda, jende gehiagoren barre-algaren bila abiatuko da berriro Ziklozirkus, munduan barrena bidaiatuz.

- 1.- a) Kenyan
b) Monbasan
c) Nairobin
- 2.- a) abere
b) protagonista
c) maitale
- 3.- a) elkarriketatzera
b) heztera
c) ezagutzera
- 4.- a) abiatuko
b) alboratuko
c) amilduko
- 5.- a) menpe
b) beldur
c) berri